

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.031/2020/7.

A felperes: Nemzeti Adó- és Vámhivatal (**felperes székhelye**)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Radvánszki Jolán kamarai jogtanácsos (**jogi képviselő székhelye**)

Az alperesek:

I. r. alperes: I.rendű alperes neve (**I. r. alperes lakcíme**)

II. r. alperes: II.rendű alperes neve (**II. r. alperes lakcíme**)

III. r. alperes: személyes eljáró III.rendű alperes neve (**III. r. alperes lakcíme**)

Az I. és II. alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Sztás Tibor ügyvéd (**jogi képviselő székhelye**)

A per tárgya:

Vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 10.G.21.755/2018/30.

A fellebbezést benyújtó fél:

Az I. r. alperes 10.G.21.755/2018/32.

A II. r. alperes 10.G.21.755/018/33.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. alperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a Magyar Államnak az állami adóhatóság felhívására 48.000,- (Negyvennyolcezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

- [1] Az alperesek alapításától (2014. április 22.) a **B Szövetkezet** (a továbbiakban: adós) igazgatósági tagjai, az I. r. alperes az igazgatóság elnöke.
- [2] Az illetékes cégbíróság a 2017. május 16. napján kelt - és 2017. június 6. napján jogerőre emelkedett - Cgt....**16**.../13. számú végzésével az adóst a további működéstől eltiltotta, megszüntnek nyilvánította, és elrendelte a kényszertörlési eljárás megindítását, amelynek kezdő időpontja: 2017. szeptember 15.
- [3] A felperes 2017. július 19. napján benyújtott kérelme alapján a **Törvényszék** Fpk..../2017/5. számú

végzésében megállapította az adós fizetéseképtelenségét, és elrendelte felszámolását, amelynek kezdő időpontja: 2018. február 23. A felszámolási eljárásban egyedüli hitelezőként a felperes összesen 5.085.204,- Ft összegű hitelezői igényt jelentett be, melyet a felszámoló nyilvántartásba vett. A felszámolási eljárás során az alperesek a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 31. §(1) bekezdés a)-d) pontjai szerinti kötelezettségüknek, továbbá azt megelőzően a 2016. évi és 2017. január 1. napjától 2017. szeptember 14. napjáig terjedő, a kényszertörlesztési eljárást megelőző időre vonatkozó beszámoló készítési és letétbe helyezési kötelezettségüknek nem tettek eleget. A felszámoló 2018. augusztus 22. napján készült zárójelentése szerint a könyvvézetés, vagyonyilvántartások hiánya miatt a felszámolási eljárás lefolytatása az általános szabályok szerint nem lehetséges. A **Törvényszék** a 2018. október 24. napján kelt - 2018. december 5. napján jogerőre emelkedett - Fpk..../2017/23. számú végzésével az egyszerűsített felszámolási eljárást befejezetté nyilvánította, az adóst megszüntette, és egyéb rendelkezései mellett kötelezte az alpereseket egyetemlegesen az állam javára 141.290,- Ft felszámolói díj, a felperes részére 25.000,- Ft közzétételi díj és a felszámoló részére 190.500,- Ft felszámolói díjkülönbözet megfizetésére. A cégbíróság az adóst 2019. február 20. napján törölte a cégnilvántartásból.

[4] Az adósnek a 2014. december 31-i mérleg fordulónapon 12.422.000,- Ft, a 2015. december 31-i mérlegforduló napon 12.192.000,- Ft rövid lejáratú kötelezettsége volt, amellyel szemben 456.000,- Ft, illetve 235.000,- Ft pénzeszközzel és mindkét évben 25.024.000,- Ft követeléssel rendelkezett. Az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2015. márciusában bekövetkezett, amely ezt követően folyamatosan fennállt.

[5] Az adós mint megbízó a **C Szövetkezettel** mint megbízottal 2014. május 7. napján megbízási szerződést kötött az üzemszerű működés megszervezésében, a tevékenységi forma optimális megválasztásában, az alkalmazottak tevékenységre történő felkészítésében, a nem szakmai feladatok ellátásában való közreműködésre, amely szerződés alapján a megbízott részéről a kapcsolattartó **tanú 1** volt. Az adós könyvelést a 2014. május 7. napján megkötött megbízási szerződés alapján tanú 2 egyéni vállalkozó végezte.

[6] Az adós tanú 3-mal és **tanú 4-gyel** mint tagokkal 2014. szeptember 5. napján munkavégzésre irányuló jogviszonyt létesített eladó, árus munkakörre. Ennek keretében e tagok **település 1-en** a 2014. évi karácsonyi vásár idején lepénysütési-árusítási tevékenységet folytattak. Az árusítás ideje alatt - decembertől januárig - az I. r. alperes tanú 5-tel közösen egy alkalommal végzett helyszíni ellenőrzést. A nyugtákat, számlatömböket 2015 január-február hónapban tanú 3 és tanú 4 átadták az adós könyvelését végző tanú 2 részére, aki az esedékes adóbevallásokat elkészítette, a költség számlákat azonban azok fiktív jellegére tekintettel nem fogadta el, az ügyben az I. r. alperes bevonásával büntető feljelentést tett 2015. április 5. napján, amely alapján indult eljárás a felperes Dél-alföldi Regionális Bűnügyi Igazgatósága Vizsgálati Osztálya I. előtt .../2015.bü. számon volt folyamatban, amely során az I. r. alperest tanúként hallgatták meg. Az adós képviselőjében **ügyvéd 1** ügyvéd a 2015. március 17. napján kelt levelével felszólította **tanú 4-et** és tanú 3-at az általuk el nem számolt bevétel, kb. 25.000.000,- Ft megfizetésére, akik a 2015 április 3. napján kelt levelükben vitatták fizetési kötelezettségüket, állították, a bevétel kizárólag őket illeti az adós vezetőivel kötött megállapodás alapján.

[7] Az adós az adóbevalláson alapuló adófizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért annak behajtása érdekében a felperes 2015. június 10. napjától végrehajtási eljárást folytatott, 2015. július 27. napjától azonban a tartozás részben sem nem térült meg.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[8] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekei figyelembevételével látták el az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően, ezért az összesen 5.085.204,- Ft összegben bejelentett hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Érvényesíteni kívánt jogként a Cstv. 33/A. § (1)

és (5) bekezdését jelölte meg. Előadta, az adós felszámolás alá került, amely eljárás során, mint hitelező követelését bejelentette, azt a felszámoló nyilvántartásba vette. Hivatkozott arra, az alperesek 2016. évi és 2017. január 1. napjától szeptember 14. napjáig terjedő időre vonatkozó beszámoló készítési és letétbe helyezési, valamint a felszámolás elrendelését követően a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjai szerinti kötelezettségüknek nem tettek eleget, amely miatt az adós vagyoni-anyagi helyzete nem ismert, és a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében az alperesek kötelesek bizonyítani, hogy a vezetői tisztségük időtartama alatt nem következett be a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladataik ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vették. Állította, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet legkésőbb 2015. július 27. napján bekövetkezett, miután az adóvégrehajtási eljárás több hónap alatt sem járt eredménnyel, ekkor a felhalmozódott adótartozás összege 4.537.988,- Ft volt. Utalt arra, a felszámolási eljárás során bejelentett és nyilvántartásba vett követelése vagyoni hiányában várhatóan nem térül meg. Az alperesek mulasztása miatt a felszámoló követelést nem tudott feltüntetni a felszámolási nyitómérlegben, és esély sem lehetett arra, hogy a felszámoló a követelést érvényesítse, a hitelezők között felossza. Hangsúlyozta, vagyonvesztést bizonyítani kizárólag az iratok birtokában, valamint a hiányzó beszámolók ismeretében lehetne.

[9] Az I. és II. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontjuk szerint a beszámolók letétbe helyezésének elmulasztása és a többi adminisztrációs tevékenység el nem végzése önmagában nem elegendő az ügyvezető személyes anyagi felelőssége megállapításához. Ahhoz szükséges az a törvényi feltétel is, hogy a mulasztással okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent. A hitelezői igények ki nem elégítésének oka nem önmagában a beszámolók letétbe helyezésének elmulasztása, hanem az, hogy a cég nem rendelkezik ehhez anyagi eszközökkel, amelyek hiányának nem lehet oka az adminisztrációs kötelezettségek elmulasztása. Véleményük szerint a felperesnek azt is bizonyítania kell, hogy az adósnak lett volna vagyona, amely az I. és II. rendű alperes mulasztása miatt csökkent, vagy nincs vagyona. Előadták, az adminisztrációs kötelezettségeket nem önhibájukból mulasztották, és a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztekor már nem volt vagyona az adósnak, így ha akarták sem tudták volna a kielégítést megghiúsítani. A cég kényszertörlesztését nem a tartozása miatt rendelték el, hanem mert a szövetkezet nem igazította az új szabályozásokhoz az alapszabályát. Hivatkoztak arra, tanú 4 és tanú 3 végzett az adós nevében tevékenységet, **település 1-en** az **A** téren lepényeket árusítottak, de a forgalommal nem számoltak el, a könyvelési számlabizonylatokat sem adták át részükre, hanem közvetlenül **tanú 1**, a szövetkezet létrehozásában és működtetésében is közreműködő **C** Szövetkezet képviselője és a könyvelő, tanú 2 útján intézték azok lekönyvelését. A 2014. IV. negyedévről 2015. januárjában leadott könyvelési bizonylatok alapján észlelték, hogy nagy adófizetési kötelezettsége lesz az adósnak, azonban annak nem tudtak eleget tenni, mivel a bevétellel, vagy akár csak az áfa tartalommal tanú 4 és tanú 3 nem számoltak el, a könyvelőhöz nyilvánvalóan hamis számlákat adta le, amelyeket az I. r. alperes nem fogadott el. Ugyanakkor gyakorlatilag elismerték a 2015. április 3-i levelükben, hogy nem számoltak el az összeggel, legalább 25.000.000,- Ft-tal. A követelés rendezése érdekében az I. r. alperes feljelentést tett, és ügyvéd útján felszólították a fenti személyeket a pénzügyi elszámolásra. Utaltak arra is, a könyvelő 2017. május 31. napján mondta fel a könyvelést, azonban az akkor esedékes adminisztrációs tevékenységeket nem látta el. Védekezésük szerint az adós 2015. januárjától gazdasági tevékenységet nem végzett, az adótartozás a 2014. év utolsó negyedévéig kifejtett tevékenységből keletkezett, azt követően a két szövetkezeti tag által el nem számolt összeg behajtására irányult a tevékenységük annak érdekében, hogy az adótartozást teljesíteni tudják. A II. r. alperes arra is hivatkozott, hogy az ügyvezetők közötti munkamegosztás alapján a keresetlevélben megjelölt tevékenységek az I. r. alperes feladatkörébe estek.

[10] A III. r. alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő, amely következtében az elsőfokú bíróság a 2019. március 14. napján jogerőre emelkedett 11. sorszámú bírósági meghagyásában megállapította, hogy

a III. r. alperes vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látta el a **B Szövetkezet** „f.a.” fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően, és az összesen 5.085.204,- Ft összegben bejelentett hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítése meghiúsulhat. Kötelezte az I. és II. r. alperesekkel egyetemlegesen a felperesnek 10.000,- Ft perköltség, míg az államnak 36.000,- Ft eljárási illeték megfizetésére.

Az elsőfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I. - II. r. alperes a **B Szövetkezet** vezető tisztségviselőjeként nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el vezetői feladatait a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte után, és ennek következtében az 5.085.204,- Ft összegben bejelentett hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítése meghiúsult. Kötelezte az I. és II. r. alperest, hogy fizessenek meg a felperesnek 50.000,- Ft perköltséget, valamint a III. alperessel egyetemlegesen az államnak 36.000,- Ft eljárási illetéket. Határozatának indokolása szerint a 2017. július 1. napját követően benyújtott megállapítási keresetet a 2017. évi XLIX. törvénnyel módosított Cstv. rendelkezései szerint kellett elbírálni. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kapcsán megállapította, az legkésőbb 2015. márciusában bekövetkezett, mivel akkor az alperesek előtt ismertté vált, hogy adózási kötelezettsége keletkezett az adósnak, amelynek a megfizetésére nincs fedezet. Nem találta bizonyítottnak, hogy ezen időpontot követően az alperesek figyelembe vették volna a hitelezők érdekeit. Az I. r. alperes miután szembesült a befogadható költség számlák hiányával, tanú 2 könyvelő iránymutatása mellett megkísérelte az elszámolást, a követelés behajtását, azonban ezek nem vezettek eredményre. tanú 4 és tanú 3 a tanúvallomásukban elmondták, hogy a tartozáselismerő nyilatkozatot is vitatták beszámítási igényükre tekintettel. Kiemelte - bár a vizsgálandó magatartások körén kívül esik - nem a hitelezők érdekeit szolgálta az sem, hogy az alperesek a már korábban is eredménytelen együttműködést követően a budapesti tevékenységet nem ellenőrizték, a bevétellel aktuálisan nem számoltatták el a tagokat, ezzel megsértve a vezetőtől elvárható gondosság törvényi követelményét [Cstv. 33/A. § (3) bekezdés]. Az alperesek felróhatóságát alátámasztó tényként értékelte, hogy nem éltek fellebbezéssel a felszámolási eljárás befejezéséről rendelkező végzés ellen, amelyben a bíróság az alperesekkel mint az adós vezető tisztségviselőjével szemben a Cstv. 63/B. § (6) bekezdés c) pontjában meghatározott okból a felszámolói díjkiegészítés és a közzétételi költség megfizetéséről szóló rendelkezést hozott. E szankció ugyanis nem alkalmazható abban az esetben, ha a gazdálkodó szervezet vezetője a mérlegkészítési, letétbe helyezési, közzétételi kötelezettségének objektív okból nem képes eleget tenni. Rámutatott, a felperes a keresetét nem vagyonsökkenésre, hanem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatra, a hitelezői követelés teljes kiegyenlítésének más okból történő meghiúsulása lehetőségére alapította, amely esetben nem tényállási elem a vagyonsökkenés, illetve a vezető mulasztása és a vagyonsökkenés közötti összefüggés. Ennek következtében a felperesnek elegendő a vezetőt terhelő mulasztást (vagyis azt, hogy a beszámoló nem helyezték letétbe, nem tették közzé, vagy nem adták át az iratokat stb. a felszámolónak) bizonyítani. Ezért az alpereseknek a felelősség alóli mentesüléshez bizonyítani kellett egyrészt azt, hogy a vezetői tisztségük tartama alatt nem következett be az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete, illetőleg a fizetőképessége helyreállt, azonban ilyen állítást a perben nem tettek. Bizonyítaniuk kellett volna azt is, hogy a vezetési feladataik ellátása során a hitelezők érdekeit figyelembe vették. Hangsúlyozta, ezt az alperesek a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv. tv.) 166. § (1) bekezdésének megfelelő számviteli bizonylatokkal, a szerint vezetett nyilvántartással bizonyíthatták volna, azonban az iratok az átadás elmulasztása miatt nem álltak rendelkezésre. Az iratátadási kötelezettség elmulasztásával az alperesek magukat zárták el a bizonyítás lehetőségétől. Nem fogadta el azt az alperesi hivatkozását, hogy a fiktív számlák visszautasításával, büntető feljelentés megtételével igazolt, hogy az eljárások során a tőlük elvárható intézkedést megtették. Ezeknek a tényeknek ugyanis büntetőjogi relevanciája lehet, a hitelezői igény teljes kielégítése

meghiúsulásának lehetőségét az a felróható magatartás adta meg, hogy elmulasztották az egyébként a 2014. és 2015. évi beszámolóban is szerepeltetett követelést tartalmazó tevékenységet zárómérleg és beszámoló elkészítését, letétbe helyezését, a felszámoló részére történő átadását, amely által a felszámolónak lehetősége sem volt a követelés érvényesítésére, a felszámolási eljárásban a felperes mint hitelező részére való átadására. Utalt arra, a II. r. alperes lényegében elismerte, hogy a tisztséget nem az ilyen személyektől általában elvárható gondossággal látta el. Nyilatkozata szerint ugyanis azt sem tudta, hogy a vezetője is az adósnak, az ügyintézés teljes egészében az I. r. alperesre bízta. A perben meghallgatott tanúk vallomása, az okiratok, valamint az alperesi nyilatkozatok értékelése alapján megállapította, hogy az alperesek volt képviselői felelősségét nem befolyásolja a személyes közreműködést kifejtő tagokkal szembeni elszámolási vita, az ügyben érdemi hatósági döntés nem született, a büntetőeljárást megszüntették. A felek vitájukat polgári jogi úton sem rendezték, az alperesek illet nem is kezdeményeztek. A tanúk vallomásaiból nem derül ki a pontos számadat, az elszámolás körülményei homályosak, vitatottak. Ezzel szemben a tanúk vallomása alapján bizonyítottanak ítélte, hogy az iratokat átadták az alperesek részére, akik ennek ellenére beszámoló készítési és közzétételi, valamint iratanyag átadási kötelezettségüknek nem tettek eleget, ezzel megakadályozták, hogy a hitelezők képet kapjanak az adós anyagi helyzetéről. Hozzátette, a bizonyítási teher azért fordult meg, mert az alperesek nem tettek eleget letétbe helyezési kötelezettségüknek, és annak bizonyítása esetén mentesülnének, hogy a pénzügyi helyzethez képest nem vállaltak volna indokolatlan üzleti kockázatot, illetve valamennyi intézkedést megtették volna.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

- [12] Az ítélet ellen az I. és II. r. alperes terjesztett elő fellebbezést, kérték annak megváltoztatását és a kereset elutasítását. A másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkörként a Pp. 369. § (1) bekezdését, valamint (3) bekezdés c), d) és e) pontjait jelölték meg. Fenntartották álláspontjukat, amely szerint a beszámolók letétbe helyezésének elmulasztása, az irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettség elvégzésének hiánya önmagában nem elegendő az ügyvezető személyes anyagi felelőssége megállapításához. E mulasztás nem lehet a hitelezői követelés kielégítése meghiúsulásának más oka, mert ez a hitelezői érdek figyelembe vételén belüli körülmény. Megítélésük szerint bizonyították, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte után is vezetői feladataikat a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látták el. Az adós bevételeivel el nem számoló alkalmazottakkal szemben az I. r. alperes és az adós könyvelője is fellépett, feljelentést tettek, és az I. r. alperes ügyvédhez fordult, aki felszólította az alkalmazottakat. Mindezeket a hitelezői követelés kifizethetősége céljából tették. Véleményük szerint nem azt kell bizonyítaniuk, hogy minden tőlük, illetve a vezető tisztségviselőtől elvárható megtekintették, hanem csupán azt, hogy a hitelezők érdekeit is figyelembe vették, mivel a jogszabály ennyit kíván és nem többet. Utaltak arra, a tevékenységük eredményeként az adós vagyona nem csökkent, a két alkalmazottól nem folyt be pénz sem a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet előtt, sem utána, az alkalmazottak teljes mértékben vitatták tartozásukat. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet előtti ügyvezetői tevékenységet is elemezte, holott a jogszabály az azt követő felróhatóságot követeli meg. Hangsúlyozták, az alkalmazottak elszámolási kötelezettsége hamarabb keletkezett, mint az adós tartozása a felperes felé, a veszteség tehát a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte előtt keletkezett. Hivatkoztak arra, a keresetlevelet vissza kellett volna utasítani a Pp. 176. § (1) bekezdés j) pontja alapján, mivel a keresetet megalapozó tények köréből hiányzik a vagyon csökkenésére, annak mértékére vagy a hitelezői igények más okból való meghiúsulására, a konkrét más ok megjelölésére vonatkozó állítás.

- [13] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult annak helyes indokaira figyelemmel. Kiemelte, keresetét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés és (5) bekezdésében foglaltakra alapította, amely vonatkozásában a bizonyítási kötelezettségének teljes mértékben eleget

tett. Ezzel szemben az alperesek a perben nem bizonyították, hogy a fizetési képtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a hitelezői érdekeket figyelembe vették, továbbá azt sem, hogy valamennyi intézkedést megtettek a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében. Utalt arra, az alperesek mulasztásának következtében iratanyag és beszámoló hiányában nincs abban a helyzetben, hogy a vagyonsökkenés összegét megjelölje, így ekként kizárólag a hitelezői igény összege értékelhető.

Az ítélet tábla döntésének indokai

- [14] A fellebbezés alaptalan.
- [15] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) és (2) bekezdéseiben megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kért, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik, továbbá a felülbírálat jogkörei közül melynek vagy melyeknek gyakorlását kéri a másodfokú bíróságtól.
- [16] Az alperesek a fellebbezésükben a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkörként megjelölték a Pp. 369. § (1) bekezdését és (3) bekezdés d) és e) pontját is, azonban az elsőfokú bíróság az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben nem hozott döntést [Pp. 369. § (3) bekezdés d) pont], ilyen jellegű jogszabályt nem alkalmazott, valamint az alperesek nem is jelöltek meg olyan kérdést, amelyben az elsőfokú bíróság ne tárgyalta, illetve ne határozott volna (Pp. 369. § (3) bekezdés e) pont]. Ezért az ítélet táblának - a Pp. 369. § (1) bekezdése és (3) bekezdés c) pontja szerint gyakorolni kért felülbírálati jogköröket és fellebbezés indokait is figyelembe véve - azt kellett vizsgálnia, hogy az elsőfokú bíróság sértett-e eljárási szabályt azzal, hogy a keresetlevelet nem utasította vissza, valamint, hogy az általa megállapított tényállásból helyesen jutott-e arra a következtetésre, hogy az alperesek vezetői felelőssége megállapításának a keresetben megjelölt Cstv. 33/A. § (1) és (5) bekezdése szerinti feltételei fennállnak.
- [17] Elsőként ezért az ítélet tábla a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta, vétett-e eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság, és az ítélet hatályon kívül helyezése, a per megszüntetésének (Pp. 379. §) feltételei fennállnak-e. A Pp. 180. § (1) bekezdésében meghatározott perindítás joghatásai beállásának egyik következménye, hogy ezt követően a keresetlevél visszautasításának nincs helye, csak az eljárás megszüntetésének lehet helye a Pp. 240. § rendelkezéseinek megfelelően.
- [18] A Pp. a perakadályok között megkülönböztet az eljárás teljes idő tartalma alatt figyelembe veendő és az eljárás egy szakaszáig hatályosuló perakadályokat: bizonyos akadályok az anyagi igényről való döntés akadálya is, melyek a teljes eljárás során hivatalból figyelembe veendők, ezeket a Pp. 240. § (1) bekezdése tartalmazza. Amennyiben ilyen akadály már a keresetlevél benyújtása során is fennállt, azonban a bíróság azt valamely okból nem észlelte, az eljárást akkor is meg kell szüntetni, ha a bíróság a kereset érdemi tárgyalásába bocsátkozott. A Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján ilyen abszolút perakadálynak minősül, ha a keresetlevelet már a Pp. 176. § (1) bekezdés a)-i) pontja, vagy 176. § (2) bekezdés a)-c) pontja alapján vissza kellett volna utasítani. Ha a keresetlevelet azért kellett volna visszautasítani, mert nem tartalmazza a 170. §-ban, illetve törvényben előírt egyéb kötelező tartalmi elemeket, alaki kellékeket, vagy a felperes nem csatolta a 171. §-ban, illetve a törvényben előírt kötelező mellékleteket [Pp. 176. § (1) bekezdés j) pont], a perindítás joghatásának beálltát követően az eljárás megszüntetésére sem kerülhet sor. Amennyiben tehát a bíróság a hiányos, képtelen nem felszerelt keresetlevelet közli az alperessel, egyben ellenkérelem előterjesztésére hívja fel, a hiányosságra alapítottan sem a keresetlevél visszautasítására, sem az eljárás megszüntetésére már nem kerülhet sor (BDT2019. 4110). A bíróság ezt követően a Pp. 237.

§ (1) bekezdése alapján az anyagi pervezetés eszközével élve hat közre abban, hogy a felperes a perfelvételi nyilatkozatát teljes körűen előadja, illetve annak hibáit kijavítsa. Amennyiben a fél a bíróság anyagi pervezetése ellenére valamely perfelvételi nyilatkozatot nem, vagy nem teljes körűen terjeszt elő, a Pp. 183. § (6) bekezdése alapján a bíróság a fél perfelvételi nyilatkozatát hiányos tartalma szerint, a rendelkezésre álló peranyag alapján bírálja el. Abban az esetben tehát, ha a perindítás hatályainak beálltát követően a felperes a bíróság felhívása ellenére keresetének jogalapját, az érvényesíteni kívánt jogot megalapozó tényállást, illetőleg jogi érvelést teljes körűen nem terjeszti elő, nem egészíti ki, ennek következménye az eljárás ezen szakaszában már nem a keresetlevél visszautasítása vagy eljárás megszüntetése, hanem a kereset érdemben való elutasítása lehet.

Jelen esetben a perindítás joghatásai beálltak, így a keresetlevél esetleges hiányosságaira alapítottan sem a keresetlevél visszautasításának, sem az eljárás megszüntetésének nincs helye. Egyebekben a keresetlevél a későbbiekben kifejtendőkre tekintettel az alperesek által megjelölt okból nem volt hiányos, az érdemi elbíráláshoz szükséges tényeket tartalmazta.

[19] Ezt követően az ítéletábra Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta a fellebbezés alapján az elsőfokú bíróság ítéletének anyagi jognak való megfelelését.

A felperes keresetében az alperesek vezetői felelősségének megállapítását kérte arra hivatkozással, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatukat nem a hitelezői érdekek figyelembe vételével látták el, és ezáltal a hitelezői követelése teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Ezen felperesi hivatkozás alapján elsőként az adós gazdálkodó szervezet vezetőinek hitelezőkkel szembeni kárfelelősségére vonatkozó anyagi jogi szabályokat kellett meghatározni, és vizsgálni, hogy a vagyonsökkenés tényállási elem-e, illetve a felperes a kárfelelősség megállapításához a tényállási elemeket előadta és bizonyította-e.

[20] Ha a jogi személy vezető tisztségviselője a jogi személy tevékenységi körében jár el, és ilyenkor a jogi személlyel szerződéses vagy szerződésen kívüli jogviszonyban álló harmadik személynek érdeksérelmet okoz, a polgári jogi felelősség jogkövetkezményei általában a jogi személlyel szemben alkalmazhatók.

Más a helyzet akkor, ha a jogszabály szankciós jelleggel átviszi a felelősséget a vezető tisztségviselőre. Ebben az esetben a tag, vezető tisztségviselő a deliktualis kárfelelősség feltételei szerint felel a felróható magatartással okozati összefüggésben keletkező vagyoni hátrányért.

[21] A szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (Szövtv.) 33. § (3) bekezdése - hasonlóan a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 30. § (3) bekezdéséhez - továbbfejlesztette a vezető tisztségviselőre irányuló korábbi felelősségi szabályokat és a korlátolt felelősség speciális áttörésével a jogszerűtlen gazdálkodásért való felelősség (wrongful trading) intézményét honosította meg annak érdekében, hogy a szövetkezet vezetését csődközel helyzetben visszatartsa a hitelezői érdekeket sértő magatartásoktól. A hitelezővédelmi tényállás beiktatását az indokolta, hogy a felelősen gazdálkodó üzletembertől elvárható, hogy az irányítása alatt álló céget a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése esetén úgy működtesse tovább, hogy a hitelezők esélyét követeléseik behajtására ne veszélyeztesse. Ilyen esetben a vezető tisztségviselőnek - ha nem kezdeményezi a csődeljárást, illetve a felszámolási eljárást - minden intézkedésével arra kell törekednie, hogy a hitelezők követelésükhöz hozzájussanak.

[22] A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezése esetén a vezetővel szembeni kártérítési felelősséghez az igényérvényesítés szabályait 2006. július 1. napján hatályba lépett 2006. évi VI. törvény iktatta be a Cstv. - mint külön törvény - rendelkezései közé akként, hogy az igényérvényesítés két lépcsőben történhet, először megállapítási kereset (Cstv. 33/A. §), majd annak eredményessége után külön marasztalási kereset előterjesztésével.

[23] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2014. március 15. napján történt hatályba léptetésével egyidejűleg hatályon kívül helyezésre került a Szövtv. 33. §-a, azonban a szövetkezeti vezető tisztségviselőjének a szövetkezet megszűnése esetére a Ptk. 3:347. § (3) bekezdése azonos

rendelkezéseket tartalmaz, melyet a Cstv. 33/A. § (14) bekezdése alapján szintén együttesen kell alkalmazni a Cstv. 33/A. § rendelkezéseivel.

[24] A fentiekből következően a perben a 2017. július 19. napján kezdeményezett, és ezt követően elrendelt felszámolási eljárásra tekintettel a felperes keresete folytán az alperesek vezetői felelősségét a Ptk. 3:347. § (3) bekezdése és a Cstv. 33/A. §-ának rendelkezései alapján kell vizsgálni.

[25] Az elsőfokú bíróság által helyesen alkalmazott - a Cstv. 83/R. § (4) bekezdése alapján a 2017. július 1. napjától indult perekben irányadó 2017. július 1. napjától hatályos - Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint a hitelező vagy - az adós nevében - a felszámoló a felszámolási eljárás alatt keresettel kérheti a 6. § szerint illetékes bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat. Ha többen közösen okoztak kárt, felelősségük egyetemleges.

A (3) bekezdés értelmében a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.

A (4) bekezdés alapján mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

Az (5) bekezdése kimondja, amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a-d) pontja szerinti beszámolóképzési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezető tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

[26] Az I. és a II. r. alperes nem vitatta, hogy a kereset előterjesztése (2018. november 7.) a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti határidőben a felszámolási eljárás alatt történt, és azt sem, hogy a felszámolás kezdő időpontját (2018. február 23.) megelőző három évben az adós vezető tisztségviselői voltak, ezért a kereset érdemben vizsgálható volt.

[27] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított kereseti kérelem esetén - főszabályként - a perben a felperesnek kell állítania és bizonyítania: a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét, és kezdő időpontját; az ezt követően kifejtett hitelezői érdekeket sértő konkrét vezetői magatartásokat, mely magatartásokkal okozati összefüggésben vagy az adós vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat, vagy a környezeti terhek rendezését elmulasztotta; és az okozati összefüggést.

E feltételek bizonyítottsága esetén az alperesi vezetőn a Cstv. 33/A. § (4) bekezdésében írt okok bizonyításával kimentheti magát a felelősség alól.

[28] A vezetői felelősség körében érvényesülő fenti általános bizonyítási szabályok alól kivételt jelent a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésének szabálya, amely nem önálló felelősségi alakzat, a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésével együtt értelmezendő. A Cstv. 33/A. § jelen ügyben alkalmazandó, 2017. július 1. napjától hatályos (5) bekezdése a korábbi szabályozástól eltérően nem a hitelezői érdekek sérelmére

vonatkozó törvényi vélelmet tartalmaz, hanem a szabályozás tartamában is eltérően (BDT2018.3831) a bizonyítási kötelezettség fordulására vonatkozó szabályt ír elő. A beszámolókészítési, és letétbe helyezési kötelezettség, illetve a Cstv. 31. § a)-d) pontjában meghatározott kötelezettségek felróható mulasztása esetén a vezetőnek kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekét is figyelembe vette. Erre tekintettel a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésére alapított kereseti kérelem esetén - ha a felperes a vezető mulasztását (azaz a beszámolókészítési és letétbe helyezési kötelezettségének, vagy Cstv. 31. §-ban foglalt kötelezettség mulasztását) igazolja - a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében a vezetői felelősség megállapítására vonatkozó tények tekintetében az alábbi két tényállási elemre a bizonyítás a főszabálytól eltérően alakul. A felperesnek a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet fennálltát, és vezető hitelezői érdekeket sértő magatartását (konkrét károkozó magatartás megjelölése nélkül) csak állítania kell.

Az alperes mulasztásának következménye pedig az, hogy a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében a bizonyítási teher átfordul és az alperesnek kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be a fizetésképtelenséggel fenyegető vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

Mindaddig, amíg e tényeket nem bizonyítja, ezek ellenkezőjét kell bizonyított tényeknek tekinteni, nevezetesen, hogy az adós fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetben volt a vezetői tisztségének időtartama alatt, és a vezetői feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe (EBD2018.G.2., BDT2020.4121).

[29] Jelen esetben a felperes kereseti kérelmét a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésére hivatkozva terjesztette elő, előadta, az alperesek sem a 2016. évi, sem a 2017. január 1. és 2017. szeptember 14. napja közötti időre vonatkozó beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségüknek nem tettek eleget, továbbá nem teljesítették a Cstv. 31 § (1) bekezdés a)-b) pontja szerinti kötelezettségüket sem. Ezt az alperesek nem vitatták, a mulasztásuk felróhatóságát az elsőfokú bíróság megállapította, melyet a fellebbezésben nem kifogásoltak, ezért a bizonyítási kötelezettség és teher a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint alakult a perben.

[30] A felperes keresetében állította, hogy az adósnál fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezett, amelynek időpontját 2015. július 27. napján jelölte meg. Az alperesek nem vitatták, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezett és annak a felperes által megjelölt időpontját sem. Az elsőfokú bíróság a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet időpontját 2015. márciusában határozta meg, melyet az alperesek a fellebbezésükben nem sérelmeztek, így a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet kezdő időpontjának ezt kell tekinteni.

[31] az I. és II. r. alperesnek az a fellebbezési érvelése, miszerint a felperesi állítással szemben a felelősség alóli mentesüléshez bizonyították, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataik ellátása során a hitelezők érdekeit figyelembe vették. Az alperesek a kimentés körében arra hivatkoztak, hogy az adós 2015. januártól tevékenységet nem végzett, vagyonnal nem rendelkezett, a munkavállalói a decemberi tevékenység bevételeivel nem számoltak el, és adós ezen követelésének érvényesítése érdekében ügyvédi felszólítást küldtek, valamint büntetőeljárást kezdeményeztek, amelyek azonban nem elegendőek a felelősség alóli kimentéshez. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően, - ahol a felperesnek konkrét hitelezői érdeket sértő alperesi vezetői magatartásokat kell megjelölni, - a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint vezetői mulasztás esetén ilyen konkrét vezetői károkozást a felperesnek nem kell állítani, azonban ezt azt is jelenti, hogy az alperesnek a mentesüléshez azt kell bizonyítani, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésétől a hitelezők érdekeit valamennyi intézkedésénél figyelembe vette, az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében. Ezt az alperesek alapbizonylattal alátámasztott könyvelési iratokkal tudták volna bizonyítani, azonban a 2016. évi és

2017. évi mérleg letétbe helyezésére, közzétételére nem került sor, könyvelési iratanyag a felszámoló részére átadásra nem került, így az eljárás során sem kísérelték meg ezen iratok előterjesztésével az állításuk alátámasztását. Így az alperesek nem bizonyították, hogy a hitelezők érdekeit figyelembe vették.

Az alperesek előadása szerint vagyonsökkenés azért nem következett be, mert az adós vagyonnal nem rendelkezett, csak 2 alkalmazottal szembeni követeléssel. Ezt a követelést az adós 2015. évre készített mérlegében is szerepeltették.

A vagyonhoz azonban nemcsak ingó és ingatlan vagyontárgyak tartoznak, hanem részét képezik a vagyoni értékű jogok és követelések is. Az alperesek a 2 alkalmazottal szembeni követelést maguk is fennállónak ítélték, azt az adós mérlegében szerepeltették. A követelés azonban az adóshoz nem folyt be, és a felszámolás során már nem volt érvényesíthető. Így ezen vagyonelem tekintetében sem állapítható meg, hogy az alperesek a hitelezői érdekek figyelembe vételével jártak el.

Az ügyvédi felszólítást követően tanú 4 és tanú 3 vitatták az adós követelését, amelyből felismerhető volt, hogy önkéntesen teljesíteni nem fognak. Ezért a követelés érvényesítéséhez fizetési meghagyásos vagy polgári (munkaügyi) peres eljárást kellett volna kezdeményezni. Elvárható ugyanis, hogy amennyiben az adósnak követelése van, és azt a kötelezett nem kívánja teljesíteni, a vezetőnek olyan eljárást kell kezdeményeznie, amely alkalmas arra, hogy az adós a követeléshez hozzájuthasson. Elvárható továbbá az is, hogy az idő múlásából eredő bizonyítási nehézségek elkerülése érdekében az ilyen eljárás kezdeményezésével indokolatlanul ne késlekedjen, valamint ha az adós időközben felszámolás alá kerül, a felszámolót az általa történő igényérvényesítéshez tájékoztassa a követelésről, adja át szükséges információt, iratokat. A büntetőeljárásban a bűncselekménnyel összefüggő követelés érvényesítésére polgári jogi igény előterjesztése útján ugyan az akkor hatályos büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 54. §-a alapján volt lehetőség, azonban az alperesek nem állították, hogy a büntetőeljárás során ezen lehetőséggel éltek volna, ezért önmagában a kezdeményezett büntetőeljárás nem volt alkalmas a követelés érdemi érvényesítésére. Nincs jelentősége annak, hogy az adós követelése a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kezdő időpontját megelőzően keletkezett és abban az alpereseket felróhatóság esetlegesen terheli, mivel, ha addig a követelés érvényesítése iránt a fentiek szerinti szükséges intézkedéseket még nem tették meg, azokat a későbbiekben kell megtenni a felelősség alóli eredményes kimentéshez. A követelést polgári jogi úton nem érvényesítették, és az igény érvényesítéséhez szükséges iratokat a felszámoló részére sem adták át. Nem állapítható meg ezért, hogy az alperesek a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően mindent megtettek a hitelezők érdekeinek megfelelően, ezért nem bizonyították, hogy a hitelezői érdekeket figyelembe vették volna. Megjegyzi az ítéletábra, az elsőfokú bíróság bár utalt a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét megelőző kifogásolható alperesi eljárásra, rögzítette azt is, hogy ez kívül esik a vizsgálandó magatartások körén, azaz a jogvita mikénti elbírálása során ezeket a magatartásokat nem vette figyelembe.

- [32] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése esetében a vezető tisztségviselő felelőssége megállapításának alapjául több tényállás szolgálhat: - a felperes keresetében megjelölt tényállástól függően - a vagyonsökkenés vagy a hitelezők kielégítése megghiúsulása, illetve megghiúsulásának lehetősége, illetve környezeti károsítás. A jogszabályi rendelkezésből következően - amint arra a Cstv.-t módosító 2017. évi XLIX. törvény 17. §-ához fűzött miniszteri indokolás is utal - nem szükségképpen tényállási elem a vagyonsökkenés, illetve a vezető mulasztása és a vagyonsökkenés közötti okozati összefüggés. Amennyiben a felperes keresetében vagyonsökkenést állít, a bizonyítandó tény a vagyonsökkenés bekövetkezése és mértéke, míg abban az esetben, ha a felperes a hitelezői igény megghiúsítására hivatkozik, a vagyonsökkenés nem tényállási elem. Ebben az esetben azt kell bizonyítani, hogy a felszámolási eljárásban bejelentett, a felszámoló által nyilvántartásba vett hitelezői igények kielégítése a vezető tisztségviselő hitelezői érdekeket sértő magatartása következtében megghiúsulhat.

- [33] Jelen esetben a felperes keresetében a felszámoló által nyilvántartásba vett,összszersűen megjelölt hitelezői igénye kielégítésének megghiúsulását állította, és a felszámoló nyilatkozatával bizonyította. Nem hivatkozott vagyonsökkenésre. Ennek következtében a vagyonsökkenés összegét a felperesnek a keresetben nem kellett megjelölnie, és azt bizonyítania sem kellett, ezért keresete nem hiányos. Az alperesek pedig nem vitatták, hogy a felperes hitelezői igényét a felszámoló nyilvántartásba vette, annakösszszersűségét és a követelés megtérülésének hiányát sem, ezért azt az elsőfokú bíróság bizonyítottként helyesen fogadta el.
- [34] Az ítéltábla alaptalannak minősítette a fellebbezés okozati összefüggés hiányára vonatkozó hivatkozását is.
A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján bizonyításra szoruló tény az is, hogy az alperesek mulasztása és a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulása közt ok-okozati összefüggés áll fenn. A bizonyítási érdek e körben a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése alapján nem fordul át az alperesekre. E jogszabályi rendelkezést a Pp.-nek a bizonyításra vonatkozó rendelkezéseit figyelembe véve kell vizsgálni és értelmezni. Ez alapján dönthető el, hogy milyen bizonyítás várható el a felektől, ha a felperes bizonyítja a vezető tisztségviselő Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerinti mulasztását. A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el (továbbiakban: bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának, vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli. A felperes bizonyítási érdekébe tartozó okozati összefüggés bizonyítása az adós könyvvezetése bizonylatokkal alátámasztott könyvviteli anyag alapján lett volna lehetséges, ezzel bizonyíthatta volna ugyanis a felperes az adós gazdálkodó szervezet hitelezők követeléseire fedezetet nyújtó vagyonának meglétét a cég fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően.
- [35] A Pp. 265. § (2) bekezdése szerint a fél bizonyítási szükséghelyzetben van, ha valószínűsíti, hogy
a) a bizonyítási indítványhoz nélkülözhetetlen adatokkal kizárólag az ellenérdekű fél rendelkezik, és igazolja, hogy az ezek megszerzéséhez szükséges intézkedéseket megtette,
b) a tényállítás bizonyítása számára nem lehetséges, de az ellenérdekű féltől elvárható az állított tények fenn nem állásának a bizonyítása, vagy
c) a bizonyítási sikerességét az ellenérdekű fél neki felróhatóan hiúsította meg,
és az ellenérdekű fél nem valószínűsíti az a)-c) pontban foglaltak ellenkezőjét.
A felperes benyújtotta az adós felszámolását befejező végzést, amellyel igazolta, hogy az alperesek a felszámolónak iratanyagot nem adtak át, ezért azt a felszámoló nem tudja a felperes rendelkezésére bocsátani. Ezzel a felperes igazolta, és ezt az elsőfokú bíróság is helyesen fogadta el, hogy számára az alperesek felelősségének megállapításához szükséges tényállítás (okozati összefüggés) bizonyítása nem lehetséges, mert az adós vagyonára, az alperesek magatartására iratok hiányában nem tud konkrétan nyilatkozni, de az alperesektől elvárható az állított tények fenn nem állásának bizonyítása. Az alperesek ennek ellenkezőjét nem valószínűsítették. A felperes így valószínűsítette, hogy bizonyítási szükséghelyzetben van az okozati összefüggés ténye tekintetében. A Pp. 265. § (3) bekezdése értelmében bizonyítási szükséghelyzet fennállása esetén a szükséghelyzetben lévő fél által bizonyítandó tény a bíróság valósnak fogadhatja el, ha annak tekintetében kételye nem merül fel.
- [36] Ebből következően a jelen perben valósnak kellett elfogadni azt, hogy az alperesek mulasztása és a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulása közt ok-okozati összefüggés áll fenn. A bizonyítási szükséghelyzet fennálltára tekintettel valónak elfogadott tényre figyelemmel az alperesnek kell volna bizonyítania, hogy ha tanúsított is hitelezői érdeket sértő magatartást, az nem áll okozati összefüggésben a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulásával. Az I. és II. r. alperes e tényt azonban nem bizonyította, az általuk e körben felhozott tény - nevezetesen, hogy vagyonsökkenés nem volt vagyon hiányában, pénz nem folyt be az adóshoz - iratok hiányában nem is bizonyítható. Az adós szövetkezet alperesek ügyvezetése alatti gazdasági tevékenysége - vagy ennek hiánya -,

valamint az a tény, hogy az alperesek nem tanúsítottak hitelezői érdekeket sértő magatartást vagy, ha igen az nem áll ok-okozati összefüggésben a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulásával, az adós szövetkezet tevékenységét a Számv. tv. 166. § (1) bekezdése szerint dokumentáló számviteli bizonylatokkal és az adós számviteli törvény szerint vezetett nyilvántartásaival lett volna bizonyítható, melyek az iratok átadásának elmulasztása miatt nem állnak rendelkezésre. Az alperesek azzal, hogy az iratátadási kötelezettségüket elmulasztották, magukat zárták el a bizonyítás lehetőségétől (BDT.2020. 4121). Mindemellett az utolsóként közzétett 2015. évi mérlegben szereplő, alperesek által is hivatkozott 25.024.000,- Ft összegű követelés fedezetet nyújthatott volna a felszámolási eljárás során bejelentett hitelezői igényre, azonban a követelés bírósági úton történő érvényesítésének és ennek érdekében utóbb az iratok felszámoló részére való átadásának hiánya közrehatott abban, hogy a hitelezői igény kielégítése megghiúsult.

- [37] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az I. és II. r. alperesnek a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti felelősségét megalapozó valamennyi törvényi feltétel fennáll. Ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [38] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés v) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jogra figyelemmel a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az I. és II. r. alperes köteles egyetemlegesen megfizetni a fellebbezési eljárási illetéket.
- [39] A felperes másodfokú perköltsége felszámítását elmulasztotta, ezért arról az ítéletábra nem rendelkezhetett [Pp. 81. § (2) bekezdés, Pp. 82. § (3) bekezdés].

Szeged, 2020. május 5.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
a tanács elnöke

Dr. Tolna András s.k.
előadó bírő

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró